

Årsberetning 2015

Efter 20 år på Havnevej i Roskilde valgte Handicapidrættens Videnscenter i 2015 at flytte adressen 15 km stik øst til Handicaporganisationernes Hus i Taastrup. Dette hus, som bærer tilnavnet "verdens mest tilgængelige kontorhus", blev opført af Danske Handicaporganisationer og taget i brug i 2012. Huset er hjemsted for ca. 30 forskellige organisationer på handicapområdet.

Videnscentrets lokaler ligger på 3. sal i vestfløjen og består af fire mindre kontorer og et stort åbent lokale med plads til centrets bibliotek. Målt i egne m² er her væsentligt mindre plads end på Havnevej, men til gengæld indeholder huset et righoldigt udvalg af mødelokaler og andre fælles faciliteter, som er til fri disposition for lejerne.

Flytningen skete hen over sommeren 2015 og var afsluttet i august, hvor centret fejrede sin 20 års fødselsdag i de nye rammer.

Flytningen indebærer en række fordele for Videnscentret, herunder lavere husleje, muligheder for tættere samarbejde med handicaporganisationerne, gode indenhus faciliteter til møder og konferencer, og optimale trafikforbindelser med tog og bil.

Videnscentrets bibliotek

Efter flytningen til Handicaporganisationernes Hus er vi startet på at udvide bibliotekets bestand af materialer indenfor handicapområdet. Der bliver løbende købt litteratur om, hvad det vil sige at have et specifikt handicap, og bibliotekaren er begyndt at tage på uformelle besøg i handicaporganisationerne for at indsamle litteratur og udbrede kendskabet til biblioteket.

I årets løb har Videnscentret deltaget i forskellige arrangementer og netværk på biblioteksområdet, både her i landet og i Norden. Bibliotekaren deltog bl.a. i NORSIBs møde i Stockholm i juni, hvor repræsentanter for nordiske biblioteker inden for idræt og sundhed deltog. Et af formålene med at deltage i disse møder er at øge kontakten til andre fagfolk og indsamle materialer, som kan være svære at opstøve.

Videnscentrets bibliotek har i årets løb samarbejdet med Nasjonal Kompetansetjeneste for Barn og Unge med Funksjonsnedsettelse i Norge og hjulpet dem med forskellige biblioteksspørgsmål. Hensigten er at hjælpe dem godt i gang med etablering af deres eget bibliotek, således at vi også på sigt kan få et godt samarbejde med dette.

Rådgivning og jobformidling

Videnscentrets daglige drift omfatter bl.a.:

- Rådgivning af skoler, institutioner, jobcentre og enkeltpersoner.
- Undervisning og foredragsvirksomhed om idræt, friluftsliv og det rummelige arbejdsmarked.
- Afholdelse af konferencer om handicap og deltagelse.
- Information på websider og sociale medier.
- Skriftlig formidling af fagfeltet i bøger og faglige tidsskrifter.
- Koordination og deltagelse i faglige netværk.
- Vejledning og støtte til mennesker med nedsat funktionsevne, som ønsker sig et job, men har svært ved at få det.

Undertiden udvikler rådgivningen sig til længerevarende forløb. Nogle eksempler:

- En henvendelse fra Bevica-Fonden har åbnet for et samarbejde med Københavns Universitet m.fl. om etablering af et skovlaboratorium for udendørs aktiviteter for mennesker med bevægehandicap. Projektet har modtaget midler fra Naturstyrelsen, 15. juni Fonden, Friluftsrådet og Bevica-Fonden og igangsættes i foråret 2016.
- En folkehøjskole tog i starten af 2015 kontakt til Videnscenteret for at få hjælp til at udvikle et forløb til en ung mand med cerebral parese. Højskoleopholdet var bestilt af et kommunalt jobcenter som et forsøg på - efter mange års forgæves anstrengelser - at få afdækket den unge mands arbejdsevne. Efterfølgende har en af Videnscentrets konsulenter i samarbejde med højskolen udviklet et undervisningsforløb på ½ år for den unge mand og dokumenteret det systematisk med hensyn til indhold, indsats og udbytte. Resultaterne er samlet i en rapport og afleveret til jobcenteret. Samtidig har forløbet givet højskolen et billede af, hvordan den fremover bedre kan indgå som medspiller i rehabiliteringsforløb af unge mennesker med funktionsnedsættelse.
- Et par møder med landsdækkende handicaporganisationer, der har mange arbejdsløse medlemmer som frekventerer Videnscentrets jobformidling, førte i foråret 2015 til udarbejdelse af et fælles udviklingsprojekt, "Åben rådgivning og job der holder". Målet var at udvikle nye rammer for et samarbejde om rådgivning og formidling af job der holder til de pågældende foreningers medlemmer. Projektansøgning blev sendt til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, men blev ikke imødekommet. Trods afslaget fortsætter arbejdet med at udvikle de nye samarbejdsformer med handicaporganisationerne, omend i lavere gear end vi kunne ønske. Der er for tiden en meget stor ophobning af mennesker med mange forskellige typer handicap, som venter på hjælp til at finde et job, de kan bestride.
- Frederiksberg Forenede Boligselskaber henvendte sig i årets løb for at få rådgivning om indretning af udendørs arealer med henblik på fysisk aktivitet i forbindelse med renoveringen af to 7-etagers boligblokke på Betty Nansens Allé på Frederiksberg. Boligerne, der er fra 1960'erne, bebos fortrinsvis af mennesker med fysiske handicap og rummer desuden et par sociale institutioner. Projektet har i løbet af det år, Videnscenteret har deltaget, udviklet sig til et modelprojekt for inddragelse af beboerne i forbindelse med planlægning og udførelse af større renoveringer i den almennyttige sektor. Selve den fysiske renovering påbegyndes i efteråret 2016, og i forlængelse heraf vil opgaveløsningen vedrørende de udendørs aktivitetsmuligheder blive udrullet.
- I efteråret 2015 indviede Muskelsvindfondens feriecenter i Musholm Bugt ved Korsør en ny multihal. Hallen, som kan anvendes af såvel feriecentrets gæster som af udefra kommende, er udført efter de bedste standarder for universelt design og med udfoldelse af stor fantasi og sikker sans for kvalitet. Hallen er ikke bare velegnet til handicapidræt, men til mangfoldige former for bevægelsesaktiviteter, til møder og

konferencer, og med sin meget fine akustik endog til koncerter. Videnscentret har deltaget i planlægningen, siden de første spæde skridt til multihallen blev taget i 2009.

- Et utraditionelt atletik- og bevægelsesstadion, som Videnscentret har bidraget til med rådgivning (omend i mindre omfang) blev i 2015 tildelt en guldmedalje af den Internationale Olympiske Komité som det mest innovative idrætsbyggeri i verden. Det fynske atletik- og bevægelsesstadion vandt prisen foran 125 andre udendørs anlæg verden over. Anlægget er tegnet af de danske arkitekter Keingart og tilhører Institut for Idræt og Biomekanik ved Syddansk Universitet i Odense.

Projekt: Ressourceforløb

Handicapidrættens Videnscenter har i de seneste to år gennemført et ressourceforløbsprojekt i samarbejde med Muskelsvindfonden, Spastikerforeningen, Egmont Højskolen og Slagelse og Odense Kommuner. Fra november 2013 til december 2015 har 34 borgere visiteret til ressourceforløb deltaget i projektet. Deltagerne har haft regelmæssige samtaler med Videnscentrets konsulenter - som oftest i deltagerens eget hjem - og konsulenterne har bistået hver enkelt med hjælp til håndtering af problemer i hverdagen, deltagelse i bevægelsesaktiviteter, etablering af virksomhedspraktikker, fleksjob mm. Her udover har der i projektet været lagt vægt på fælles aktiviteter og netværksdannelse. I den forbindelse er der gruppevis afviklet korte og længerevarende internatophold under højskolelignende former.

Projektet viser, at man i praksis kan tilrettelægge ressourceforløb, så de fører til, at borgere med komplekse problemer får en bedre hverdag, og om muligt bliver klar til at (gen)indtræde på arbejdsmarkedet. Men samtidig kaster projektet lys over nogle mekanismer i det kommunale beskæftigelsessystem, som vanskeliggør processen.

Visitationen udgør det første problem. Reformen blev oprindeligt lanceret som et initiativ, der skal forhindre, at unge mennesker med handicap "parkeres" på livslang overførselsindkomst. Men i praksis er det meget få unge, der er visiteret til ressourceforløb. Gennemsnitsalderen blandt deltagerne i Videnscentrets projekt var tæt på 50 år, og de fleste har været på overførselsindkomst i 5-10 år.

Et andet problem er manglen på relevante tilbud til personer i ressourceforløb, som jo pr. definition har afprøvet alle andre muligheder, før de kommer i ressourceforløb. Kommunerne har generelt haft svært ved at få det tværfaglige indhold frem i ressourceforløbene, og borgerne føler sig på samme tid udsat for stress og holdt hen med snak. Resultatet er, at borgere i ressourceforløb i stigende grad har udtrykt utilfredshed med forløbet.

Sagsbehandlerne er heller ikke begejstrede. Ifølge en KL-undersøgelse fra april 2015 mener jobcentermedarbejderne, at umotiverede borgere i mere end halvdelen af tilfældene er en hindring for indfrielse af intentionen bag ressourceforløbene. Samtidig peger sagsbehandlerne på, at manglen på relevante tilbud også er et problem.

Handicapidrættens Videnscenters projekt har vist, at mange af borgerne i ressourceforløb ikke mangler motivation for at arbejde, men i virkeligheden har brug for rehabilitering, før det er aktuelt at tale arbejdsmarked. Hvis sigtet er skævt, og der mangler relevante tilbud, er det måske ikke så mærkeligt, at motivationen svigter. Hvis et ressourceforløb skal give mening, må indholdet adskille sig markant fra de tiltag, borgeren allerede har været igennem en eller flere gange.

De fleste af deltagerne i Videnscentrets projekt har gennem deres ofte mangeårige kontakt med det kommunale beskæftigelsessystem oparbejdet en udpræget mistillid til systemet. Det fremgår med al tydelighed af de interviews og observationer, som Videnscentrets konsulenter har foretaget undervejs i projektet. Det flugter med en analyse fra Det Centrale Handicapråd (2015), der viser, at der er en tillidskløft mellem borgere med handicap og sagsbehandlere i kommunerne. Borgeren har dårlige oplevelser og mangler tillid, og sagsbehandlerne i kommunerne er ikke klar over, hvor dybt borgernes skepsis og mistillid stikker.

Ud af de 34 personer, der startede i Handicapidrættens Videnscenters projekt, er status, at fire har fået bevilget fleksjob, syv har fået førtidspension, mens otte føler sig parat til fleksjob og venter på, at deres sag skal komme for rehabiliteringsteamet. Af de resterende 15 deltagere er en afgået ved døden, mens de øvrige stadig var i ressourceforløb, da projektet sluttede ved nytår.

En fyldigere rapporten over projektet er under udarbejdelse og vil blive offentliggjort i foråret 2016.

Projekt: Veteraner med PTSD

I forbindelse med projekt Ressourceforløb har Videnscentret udviklet et koncept, vi kalder "360° indsatsen". 360°-konsulenten forener rollen som personlig mentor, facilitator og brobygger i forhold til det omgivende samfund og dets muligheder og krav. Han er troværdig, hjælper med at holde fokus, beskytter mod unødigt stress, og formår at stå fast, så den, som støttes, tør læne sig op ad ham, når udfordringerne er store og presset maksimalt. Konceptet har vi genbrugt i forbindelse med Veteran-projektet.

Projekt "Tættere på arbejdsmarkedet med et godt hverdagsliv" er initieret af den private fond Soldaterlegatet og retter sig mod krigsveteraner med svære psykiske eftervirkninger af krigsdeltagelse. Projektets overordnede mål er at vise, at hårdt PTSD-ramte veteraner med hjælp fra en personlig 360°-konsulent med erfaring indenfor handicap- og psykiatriområdet kan få et godt hverdagsliv - og dermed et nødvendigt fundament for at blive klar til at genindtræde på arbejdsmarkedet. Videnscentret bidrager til projektet med to konsulenter og anden bistand efter behov.

Projektet er et samarbejde mellem Soldaterlegatet, Klinik for PTSD og Transkulturel Psykiatri i Århus, Psykiatrisk Center København og Handicapidrættens Videnscenter. Projektet er igangsat i august 2015 og varer til udgangen af december 2016. 25 krigsveteraner med PTSD og andre svære psykiske lidelser deltager.

Projekt: Bevægelseseksperimentarium

Målet med projekt Bevægelseseksperimentarium har været at udvikle metoder, så mennesker med og uden handicap kan træne sammen på en måde, der er berigende for alle. Projektet er afsluttet og der er skrevet rapport samt udarbejdet en mindre publikation om god praksis, rettet mod praktikere. Projektets resultater er ligeledes præsenteret på en nordisk fagkonference i Finland.

Forløbet har resulteret i, at Egmont Højskolen i Hou har oprettet et fag, hvor elever med og uden handicap får viden og kompetence til at dyrke fysisk aktivitet sammen.

Aktiv Fritid for Alle

I 2015 har Videnscenteret afholdt det årlige møde i de danske netværk "Aktiv Fritid for Alle", som fandt sted i Slagelse med 20 deltagere. Netværket har eksisteret to år og tæller 123 fagpersoner.

Videnscenteret har endvidere afholdt det årlige møde i det nordiske netværk "Aktiv Fritid for Alle". 30 fagpersoner fra de nordiske lande deltog. Netværket blev dannet i 2008 og møde afholdes én gang årligt på skift mellem de deltagende lande. Netværket omfatter i dag fagpersoner fra Norge, Sverige, Island og Danmark, i alt 173 personer.

Både det nationale og det nordiske netværk har som mål, at mennesker med nedsat funktionsevne får mulighed for at deltage aktivt i fritidslivet, og tilstræber at udvikle, dele og udbrede viden om, hvordan man opnår dette.

Netværk om friluftsliv

Igen i 2015 var Videnscenteret primus motor i at planlægge, gennemføre og evaluere det årlige temadøgn i netværket "Friluftsliv for Alle". Det fandt sted ved Sølund, Skanderborg. Årets temaer var:

- Sundhedsfremme i naturen
- Dyr som pædagogiske og terapeutiske assistenter
- Naturoplevelser og deltagelse i friluftsliv for mennesker med funktionsnedsættelser.

31 personer deltog. Netværket har 302 medlemmer.

Nordisk samarbejde

Samarbejdet med Nasjonal Kompetansetjeneste for Barn og Unge med Funksjonsnedsættelser indebærer, at Handicapidrættens Videnscenter indtil udgangen af 2017 allokerer et kvart årsværk til forsknings- og udviklingsopgaver i samarbejde med den norske institution. Nordmændene betaler omkostningerne.

De to organisationer har en række fælles vidensinteresser. Da den viden, der kommer til veje gennem samarbejdet, kan anvendes og formidles fra begge organisationer, giver det en mere fornuftig brug af vidensmedarbejdere samt et bredt nordisk perspektiv på vidensudvikling på feltet aktivitet og deltagelse for mennesker med handicap.

Videnscenteret har i 2015 udført følgeforskning på pilotprojektet "Arctivity". Det er en sommerevent, som tilbyder udfordringer i et godt aktivitetsmiljø i nordlandsk natur til unge med funktionsnedsættelser. Målet med "Arctivity" er at bidrage til øget kompetence og kundskab i idrætsklubber og friluftorganisationer om, hvordan man tilrettelægger udendørs aktiviteter for mennesker med handicap. I pilotprojektet har man opfordret en række idrætsforbund til at udfordre sine instruktører til at udvikle tilpassede friluftaktiviteter og videreformidle kompetencerne til klubberne i landet. Samtidig har man engageret et stort antal frivillige, som har medvirket ved organisering og ledsagerrelateret arbejde under "Arctivity".

Eventen fortsætter som et egentligt projekt i 2016, og der gøres en stor indsats for at rekruttere unge danske handicappede som deltagere.

Handicapidrættens Videncenter og Nasjonal Kompetansetjeneste for Barn og Unge med Funktionsnedsettelse har i samarbejde igangsat et review af international forskningslitteratur om deltagelse i hverdagslivet hos børn og unge med handicap med særlig fokus på idræt og fysisk aktivitet. Undersøgelsen vil tilvejebringe viden, som begge organisationer kan bygge videre på i deres arbejde, samtidig med, at den bliver gjort tilgængelig for fagfolk i Norden og formidlet internationalt.

Den 6. nordiske konference om tilpasset idræt og bevægelse fandt sted i Pajulahti i Finland i august med deltagelse af godt 150 deltagere fra Norge, Sverige, Finland og Danmark. Konferencen, der holdes hvert andet år, er indstiftet af Handicapidrættens Videncenter, og er mødested for professionelle fra mange fag, som beskæftiger sig med fysisk aktivitet, idræt og friluftsliv for mennesker med funktionsnedsættelse.

Inklusion i skolen

Videnscentret har i mange år samlet viden om, hvordan elever med handicap kan inkluderes i idrætsundervisning og andre bevægelsesaktiviteter i skolen. Med de senere års inklusions- og skolereformer er skolernes interesse for området vokset betydeligt.

Videnscentret har i 2015 aftalt med Undervisningsministeriet at opdatere ministeriets EMU-portal med forslag og anvisninger på inkluderende bevægelsesaktiviteter og har påbegyndt dette arbejde. I 2016-17 vil vi intensivere vejledningsarbejdet og i samarbejde med dygtige undervisere fra folkeskolen udarbejde en trykt vejledning, som knytter sig til de nye Fælles Mål for idrætsundervisningen.

Det Centrale Handicapråd

Videnscentrets leder blev i begyndelsen af 2015 af socialministeren beskikket som medlem af Det Centrale Handicapråd. Rådet rådgiver regeringen, Folketinget og andre om handicapsspørgsmål og er forum for dialog mellem centrale aktører på handicapområdet.

Det Centrale Handicapråd blev etableret i 1980. Det er uafhængigt og består af en formand og 16 medlemmer. Rådet har i 2015 bl.a. haft fokus på relationerne mellem de kommunale forvaltninger og borgere med handicap, og har på opdrag fra regeringen færdiggjort en flerstrengt strategi for holdningsændringer i forhold til mennesker med handicap i samfundet generelt.

Økonomi og personale

Videnscentrets økonomiske situation har været et issue gennem det meste af 2015. Men i starten af november blev det afgjort, at centret i 2016, 2017 og første halvdel af 2018 vil modtage driftstilskud fra satspuljen i samme størrelsesorden som hidtil. I 2016-17 skal centret evalueres, og i efteråret 2017 vil Folketinget tage stilling til, hvad der videre skal ske. Partierne bag satspuljen har i forligsteksten tilkendegivet, at de som udgangspunkt er positivt stemt over for en videreførelse - hvis evalueringen falder ud til deres tilfredshed.

I slutningen af 2015 fik centrets kommunikationsmedarbejder nyt job. Hans afløser er fundet og starter 1.april 2016. Ved årsskiftet har centret endvidere fastansat en medarbejder, som har været projektansat som 360°-konsulent de seneste to år.

Centrets omsætning har i 2015 været 8,1 mio. kr., heraf 6,8 mio. i offentlige tilskud. Driftsresultat efter afskrivninger er et overskud på 42.000 kr.